

El Konventualisme (no) és una religió

Xavier Gual

Un edifici religiós abandonat és un dels llocs més tenebrosos a visitar. Combina deixadesa i iconografia bandejada. De tots i de tots, prefereixo els cementiris. A la decrepitud que s'accelera en una construcció quan els vius deixen de viure-hi, s'hi afegeixen els atavismes que arrosseguem els nens educats en aquella creença. No fa tant, hi havia un convent de monges, mig separades dels altres humans, rere unes reixes ròmbiques per oir missa o veure sense ser vistes, abillades amb aquell uniforme combinació de negre i blanc, tot cobertes excepte l'ametlla de la cara. Les religions sempre han volgut tapar a les dones, però elles deuen de saber que no seria etern i alguns que vindrien després ho revertirien sense manies. S'ho podien imaginar però no crec que pensessin que en tindrien tan poques, de manies.

No fa tant, a una colònia de la vora del riu n'hi havia (de monges) que s'ocupaven de la mainada mentre mares i pares treballaven a la fàbriques. Amb el silenci obligat per les classes subalternes, enmig d'un eixordador soroll de telers, per poc salari i molt esforç. Són les estampes mentals que els seus protagonistes ens han passat als seus descendents com borroses fotos de color sèpia. Imatges que acabaven portant al més intens dels sentits en els records d'infància: les olors. En elles, la fortor de càmbora i resclosit. En les teixidores, les flaires de les flors dels balcons.

Els humans dels segles més recents ens hem especialitzat en fer obres efímeres. Ara, res té l'eternitat d'una ermita romànica o una escultura renaixentis-

ta. A més, mai he entès les raons físiques (o metafísiques) per les quals una casa decau i s'esquerda acceleradament quan els seus habitants en marxen. Més enllà de la manca de cura quotidiana dels estadants, sembla com si l'endemà de tancar la porta per sempre una força misteriosa i destructora se n'apoderés, entestada en deruir-la poc a poc. Totxo a totxo, pollant-ne la fusta i escrostant el ciment. Amb els sostres caient, els edificis sense vida quotidiana acaben mostrant la corrupció de l'abandó, gemegant de nit i cedint de dia. Animals no humans se'n tornen a apropiat amb aquella naturalitat que els acompanya. Un gos ensumant, una rata de cua i família llargues corrent arran de paret o una guineu d'esquena lluent buscant a on arraulir-se, amb el mateix dret que qualsevol.

Recordo ben clarament el primer dia que vaig anar al Konvent de Cal Rosal. Fa temps. En les persones i els indrets, la primera percepció és quasi definitiva respecte del que passarà per sempre entre ells i tu. Atracció, indiferència o rebuig es conformen al primer instant. I el temps també és una percepció. Fa tant si compto anys amb els dits, no fa gens si considero el xoc mental. Em va costar trobar-hi. Cal Rosal eren les parades dels bolets, les fondes i els bars que gaudien de la fortuna de ser al peu de la carretera «d'antes». I les fàbriques que tancaven. En aquell moment res o poc més. Un banc a cobert per una marquesina per esperar un autobús que si passava, devia passar molt poc. Una església funcional i les naus per teixir. Unes entre moltes riu avall. Tot tancat i ruïnós.

El poder de les colònies desmanegant-se per dins i per fora. Tot plegat un avís de perill que aturava i temptava a fer mitja volta al tímid que sóc al primer instant. Com frenat per una mà plana amb els dits cap amunt plantada davant del meu nas. Contradictori de mena perquè també sóc curiós i explorador, vaig fer un pas més endins que em va portar a descobrir una comunitat de veïns de pisos de persianes verdes i lluent malgrat que la «seva» fàbrica fa molt que no hi és. Resistint, segueixen als pisos de «l'amo» d'algué que els posava a disposició per compensar el sou de misèria. Sobrepasant un camí de sotrac per deixar clar la dificultat per accedir al seu món amb mitjans i sobretot amb idees preconcebudes, són allà, és allà.

La primera vista d'aquell edifici alt i plantat al final del pas, de pedra amb mitges pretensions, aparentment sembla suportar millor la deixadesa de l'entorn. El meu record iniciàtic és plujós, gris, en blanc i negre com les fotos d'en Jordi Plana. I així m'ha quedat, perquè la impressió va per davant de la realitat. El primer senyal de què hi passen coses és una placa de marbre amb lletres de metall platejat, lluentes com les que es fan servir als cementiris i aquí per marcar territori: «Carrer del Konvent». A l'esquerra, un cavall d'acer fet amb bidons de petroli. Encara és allà, decaient i oblidat per haver estat un dels primers.

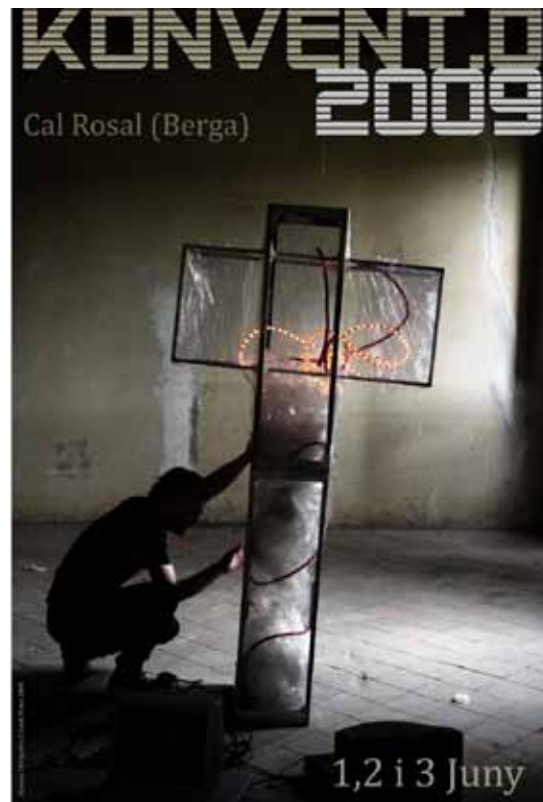
I partir d'aquí, un festival d'emocions. O potser encara no. Potser era a una etapa immediatament anterior: la de les sensacions. La porta de fusta rebuïda que rascava al terra quan

FOTO JORDI PLANA

per primera vegada la vaig gosar obrir uns graus i treure el nas amb aquell posat amb el que s'accedeix a un lloc que no es coneix. Passat el primer «Hola?» i el lllindar, mai més el Konvent ha estat un lloc estrany a evitar. Algunes vegades hi he vist artistes que no entenc, actuacions que no m'arriben o que em repelen. Fins i tot algun frau als meus ulls engegats de classicisme. Però és quan em passa que penso que els konventuals han de caminar per aquests corriols abans que jo. Quan hi he escoltat dues vegades el Roger Mas, la veu més potent i autèntica de totes les persones que conec, hi he fruit com mai. I mentre jo m'he anat convertint en devot seguidor del solsoní, ambicionant poder-lo escoltar una vegada i una altra en viu, ells escapen d'aquest confort per seguir buscant. Establerts en aquell bloc una mica monstruós van mirant d'avançar cap a fites on pocs o ningú ha passat encara. Han fet que un edifici decrepít sigui atractiu i l'han convertit en la catedral de la seva creença.

Se'ls pot criticar per molt i divers. Per poc iconoclastes, per irreverents, per provocadors, per massa transformadors i per aconseguidors d'adhesions irrompi- bles de tota mena de perfils de la geografia social. El Konvent és tosc i net, trencat i travat. Ells són oberts amb tothom fins que detecten, justa o injustament, les falsificacions psicològiques. A vegades accepten fer passar un bou per bèstia grossa, a vegades són un pèl autocomplaents, a vegades combreguen amb grans rodes de molí. Flagel·len als «post- tot» i als «modernets». Opinen amb profunditat i criteri, inclòs

CARTELL JORDI PLANA

quan sembla que ho fan sense rigor ni acadèmia. Parlen clar (sobretot) als que saben que estan en contra de la seva forma d'entendre el seu model. Sobretot als funcionaris de l'art i la cultura. Aquells que seuen en cadires folrades, porten ulleres de pasta i a les tres se'n van a casa amb mirada de creadors.

Han fet de la decrepitud un art en construcció. Reciclen idees i andròmines fins a les darreres conseqüències. Qualsevol proposta els serveix per crear-ne una de nova, adaptada al seu marc conceptual. No tenen dues cadires iguals. Hi ha les taules dels menjadors que tots vàrem desmuntar a casa el segle passat. Les esquerdes de les parets les dissimulen fent-ne més. Un pàmpol per una bombeta el fan amb un residu. «Marededeus» i «sagratcors» són a tot arreu. Sencerres, mutilades o amb el nas pelat. Però a mi em sembla que totes somriuen. Escales amunt l'art plàstic o el digital. D'aquell que per un com jo moltes vegades és un «sí però...» o un «bueeen». Només és frustració per no poder veure amb ulls propis el que veuen amb els seus. En una barreja de catecisme i llençols de puta que s'hi respira hi ha la seva gè-

nesi. O en alguna d'aquelles «hermanes», perquè tot i no creure en esperits, hi deuen haver deixat alguna llavor malgrat que anessin carregades de prejudicis i limitades (o fornicades) per algun prevère.

El Konvent surt de dins a fora. Cap al món, però també cap al entorn natural que l'envolta. Només ells poden fer un lavabo, deixar-hi algun premi mig desat i posar-hi un mirall de cos sencer que et mostra la teva humanitat en el moment en principi més privat de tots els que practiquem. Per ells han vingut (i jo he conegut) una infinita llista de personatges que ells converteixen en persones. Han acollonit l'Abel Azcona, han impactat els d'Ajoblanco i han fet sentir normals l'Amarna Miller, el Neil Harbisson, l'alcalde de nit d'Amsterdam, una noia que canta flamenc i a mi.

Els agrada provocar, a vegades amb idees trencadores, a vegades fent-se fotos amb el cul a la vista o fins i tot ensenyant la tita. Però a mi, la provocació més gran de totes les que han presentat, la que m'ha elevat més, amb un plaer veritable pels meus sentits de pagès aburgésat, és el seu projecte Konvent Kuina (sí, amb K per tal que

CARTELL JORDI PLANA

sigui ben diferent). Han inventat plats, n'han recuperat uns altres i han fet que llepar-se els dits sigui un deure. Humus i costella de porc. Pa amb oli. O que una patata grossa, vella i sense pelar, amb una salsa d'aspecte maldestre tirada a sobre, la converteixen en una menja sublim. I he begut vins que ni sabia que existien. Del Bages o de Canàries.

El Konventualisme no és una religió perquè no tenen credos ni normes tronades. Perquè fan i deixen fer, tot el contrari que les religions i les sectes. Miren de reinventar-se tres vegades cada mes i en ocasions es passen de frenada com qualsevol geni. Però com que no són geniüts, rectifiquen i segueixen martellejant amb les seves idees als que en som permeables. Fins que trenquen rebutjos i prevencions. Atreuen persones i projectes creatius. Tothom que passa per allà té històries potents per explicar o una proposta per trencar normes... o les dues coses. Quan en Sisa va fer «Qualsevol nit pot sortir el sol» jo no sabia d'on parlava. Ara sí. Benvinguts, passeu, passeu a veure flors entre ruïnes de colors i de perfums.

Xavier Gual

Periodista i empresari